

розумній політиці буде се можливо підпірати своїм відрадинним розвитком. Так само є природно, що буржуазні партії, які тепер у Києві мають новий осередок державного ладу в своїм розумінні, волють кожний рід держави від пановання більшовиків. При переміні в Москві, на яку тепер треба числити, відпаде для теперішніх кермантів української держави найважливіша причина, задля якої вони тепер уважають своє відділене від Росії меншим злом. Що-до сього не треба дурити ся. Нові міністри і сам гетьман можуть бути добрим автономістами й оцінювати належно також господарські користи певного рода самостійності. — одначе український національний рух, зв'язаний з соціалістичним способом думання селян, мусить остати доношено, що ген. Скоропадський ще в 1914 р. разом з президентом Думи Родзянком був автором меморіалу, в яким заперечувано існування української нації; спростоване сього донесення, здасть ся, досі не наступило.

Тривке основане незалежної української держави могло-б тільки тоді числитися на успіх, колиб оперло ся на соціалістичним селянстві, яке має в краю більшість, але не має достаточних сил до державної керми. Нова проба на сій основі не дала би для переведення договорів про доставу поживи для осередних держав ліпших гарантій, і тому таких гарантій треба швидше сподіватися від пів-буржуазного правительства. А при таких правительстві треба числити ся з можливістю, що спертій на історії століть зв'язок з Великоросією покажесть ся сильнішим від модерних націоналістичних наук. Колиб показало ся, що такий розвиток лежить в природі речей, то було би влошасією помилкою протиставити ся йому. Задача німецької політики мусить радше полягати в тім, щоб відносини, які тепер наявно на Україні, так сильно зв'язати з інтересами і чутливими імponderабіліями, щоб вони могли мати корисний вплив на відносини з відліченою від більшовицької пропасниці Росією.

Як бачимо і з виводів проф. Геча і редакції „Frankf. Zig.“ і інших голосів німецької преси, як „Vossische Zig.“, „Berliner Tageblatt“ і ин., які ми в сей час реферували, німецька політична думка в повсякній часті хилить ся в сторону відбудованя Росії і задалегідь приготує собі вліверот від політики будованя української держави. Аргументи про слабкість українського руху мають служити очевидно для оправданя сього відвороту. Та коли візьмемо на увагу, що на Україні робить ся тепер все, щоб українські державно-творчі елементи ослабити, то зрозуміємо вартість сих аргументів.

Сі голоси німецької преси свідчать, що німецька політика відбудованя Росії розважає як основу з вигідних для себе можливостей. Успокоюча заява Кільмана зовсім не змінє справи: німецький державний муж с'язав пресу і УПР.

Занехана справа.

Цими днями відділ українського плястичного мистецтва при міністерстві народної освіти звернув його увагу на те, що столиця України Київ, майже не має пам'яток національним героям, або хоч такі пам'ятники й є, як от Богдану Хмельницькому та Кочубею й Іскрі, але вони збудовані за царського режиму й мають тенденцію виявляти ідею єдиної невідомої Росії і що тепер, коли Україна стала самостійною державою, повинно збудувати в Києві пам'ятник тим героям, які своє молоде життя віддали на жертву за здійснення віквальної мрії українського народу про свою державну незалежність.

Щільно поділяючи спасенну гадку діячів українського мистецтва і ширю бажуючи здійснення її здійснення, ми болізно пригадуємо сумну історію з будованням у Києві пам'ятника найкращому синові України, нестерпної пам'яті співчесті її слави та її страждань, Тарасови Шевченкові.

Справді, ця історія жимоміть наводить на дуже сумні гадки. Диене щось творить ся в цією справою. Коли нас дувив царський режим, коли нам виборняли навіть прилюдно молитись за душу славетного ксбара, ми все таки ширю дбали про те, щоб утворити йому пам'ятник в столиці України, вибрали чималі на те кошти і вгадали в'язеляти велику енергію і запад до цієї національної справи. Нам з усіх боків робились великі перешкоди, чорна зграя централістів счинила шалену бучу, квітська міська дума то призначала, то відбирала місце під пам'ятник а проте ми з усієї сили пилили до своєї мети і здавалось, що от доскоичимо до її адії кеня, і в 1914 р. в столітні роковини народження виста вже готувались урочисто справити владиви пам'ятника йому, хоч-би й не на відповідному місці. Це не вдалось і в того часу справа в пам'ятником видимо замерла.

Не сжила вона й після революції, коли волею нашим рота зашкіло. Свить тепер, коли

те, що уважав за згідне з біжучим інтересом німецької політики, але певне не розкрив перед нею усіх політичних проблем, розважаючих німецькими кермантцями держави.

Чи відбудоване Росії наступить, се инша річ. Але щоб воно не наступило і не привело упадку української державности, на се не вистане тішити ся, що „Господь Бог і Німці з нами“, тільки треба мати на увазі всі реальні можливости, розважаючи тими, що мають вплив на нашу будучність, щоб відповідно до того вести свою політику.

Мадяри проти поділу Галичини:

Інтерпелляція в угорсьім парламенті. — Відповідь угорського президента міністрів.

БУДАПЕШТ 12. червня (ТКБ.) Гр. Теодор Баттіані поставив на нинішнім засіданю Палати послів інтерпелляцію, яке становище займає правительство в справі поладженя польського питання, і чи правдива є поглогська розширена в Австрії, що в означенім реченні маєть ся предложити проєкт закона про створенє окремої східно-галицької провінції. З огляду на се, що створенє окремої східно-галицької провінції не дасть погодити ся ні з польськими ні з угорськими інтересами, питає він президента міністрів, чи він поробив відповідні кроки, щоб сему планою, колиб він мав справді здійснити ся, перешкодити.

БУДАПЕШТ, 12. червня (ТКБ.) У відповіді на інтерпелляцію Баттіані в Палаті послів в справі поладженя польської справи заявив президент міністрів Векерле, що жалусь, що інтерпеллянт в умотивованю запиту, певне на основі односторонних інформцій, критикував подрбно поступованє німецького правительства в окупованих провінціях. Хоча маємо симпатії для Поляків, одначе не можна заперечити історичного факту, що освободженє польського народу, якого й ми бажаємо, належить завдячувати співділаню наших і союзних війск. Се є історичний факт.

Ми перші з нашими союзниками проголосили незалежність Польщі і станули на становищі, на якім стоїмо до сьогодня, що рішенє про будучину польської держави належить до польського народу.

Правительство і нарід угорський витає розвиток польського народу і висказує свою радість, що власть ся навязати тісні відносини з народом, який протягом цілої минувшини був з нами в зносинах. Крім заяв симпатії наше становище таке, що наше правно-державне положєне не має змінити ся, аби ми наші внутрішні справи могли поладжувати цілковито свобідно без ніякого вмішуваня, і аби ми могли берегти наших інтересів.

В справі поладженя польського питання повстали найріжнородніші погляди не тільки

в самостійній українській державі не може бути вже ніяких перешкод утворити її національному поету найкращий пам'ятник в найкращому місці її столиці. Що ж це значить? Невже Українці занедбали чи занезнали справу, яка так палко обходила їх в люті часи? Чого мовчать комітети і київський і полтавський, які спеціально повинні опікуватись цією справою? Слід би їм хоч би подати громадянству відомости про кошти, зібрані на пам'ятник. Де переходять ся ці кошти? Скільки їх власне є? Чи цілі вони, чи не пограбували їх часом більшовики під час панування на Україні? Може треба-б їх збільшити і поновити заклик до жертводавців?

Та пора вже цілком вирішити й справу про місце під пам'ятник. Не ставити-ж його справді на тім невідповіднім місці, яке з приязрства уділила для його стара міська дума, на Караваївській площі: „для ххххх, мовляв, „здесь «брєдєть». А пристойний проєкт пам'ятника не вуж ми так і не ауміємо утворити? Тепер вже в нас, хвала Богови, є українська академія мистецтва, є й товариство діячів українського плястичного мистецтва, то здасть ся, є кому подбати й про цю справу. До річи це товариство тепер скликає у Києві з'їзд своїх фаховців, то от би їм і подобало с'бговорити питання про те, яким способом утворити найкращий проєкт пам'ятника: чи анов с'голосити конкурс, чи як инацше? До цієї справи повинні прийдати ся і той відділ українського плястичного мистецтва, який існує при міністерстві освіти.

Взагал ми кличемо всіх Українців, кого тільки с'бодить справа будовання пам'ятника Шевченкови, звернути пильну увагу на цю національну справу й порушити її з мертвої точки, в якій вона от уже кілька років опинялась: бо не-ж образ нашій національній часті й непростий гріх, коли ми справді забули про наш с'ловесний обовязок перед пам'яттю нашого великого поета.

(„Нов. Радя“).

Ор. Левинський.

в Німеччині, де впрочім офіційна Німеччина ще нічого не заявила, але також — як вказує примір інтерпелляції — у нас і в польських кругах. Ся справа не находити ся ще в тій стадії, яка вимагала би заяви з нашої сторони, чи зі заяви своєї сторони. Навіть Польща не може стати річий Палата вважаєтї ме зовсім природним, що й я не аложу ніякої заяви.

Що тикаєть ся української справи, то можу обмежити ся до заяви, що мировий договір з Україною ще не ратифікований.

Правительственна і парламентарна криза.

Львів, 13. червня 1918.

Політичне положєне прояснить ся ще йно з кінцем сего тижня. До того часу судба парламентарної сесії літної останеть ся нерішеною. Правительство дсмагаєть ся заперуки, що парламентарною дебатом і голосованям над есенціальними внесеням і запитами про внутрішню і заграничну політику не будуть нарушені інтереси держави. Такої певности правительстве поки що не має. Особливо після послідних резолюцій парламентарної комісії польського кола.

Ті польські рішеня відштовхнули від Польщі німецькі партії. Німці між рядками краківських резолюцій вичитують намір Поляків увійти в союз з Чехами, коли-би Чехи забезпечили їм неподільність Галичини. Се одно — а друге: Німці вважаєтї би уступленє д-ра Зайдлера за casus belli для себе і такеж тому їх відношенє до польського кола, яке дсмагаєть ся димісії кабінету, основно змінило ся.

Наслідком дотеперішньої парламентарної кризи настав вже стан ex lex. Д-р Зайдлер заявив вродічникам парламентарних партій, що не думає приміновати § 14. Податки побирає правительство без ніяких повновластий. Так само затягає осьму восенню поличку. Такий стан мав би тривати до осені, коли би до того часу не вдало ся скликати парламенту.

Прикінюванєм безпарламентарного режиму мають бути невдоволені деякі з членів теперішнього кабінету, в першій мірі гр. Сільва-Тарука, опісля міністри: Бізер, Банганс, Віммер. Деякі з відемських діячів перечать тому. Справі політичного положєня присвячена була міністерська рада, щовідбула с'їдчєра, та яка мабуть не покінчила ся ніякими конкретними рішеням.

Криза буде рішена на кожний случай перед 15. с. м. До того часу бажає д-р Зайдлер прояснити положєне. Вся увага правительства і парламентарних кругів обернена на наради Української Парламентарної Репрезентації та німецьких партій, які відбувають ся нині.

Що станеть ся з правительством на случай відложєня парламентарної сесії на осінь? Вдержують ся чутки, що д-р Зайдлер таки останеть ся на своїм становищі. Можливе і те, що він внесе димісію, щоб одержати порученє зложити новий кабінет.

Записка співробітників українських міністерств до гетьмана.

Відповідь гетьмана делегації.

КИЇВ (УТА). Делегати співробітників міністерства земельних справ, справ внутрішних, заграничних, торговлі, фінансів, залізних доріг, почт, канцелярії державного секретаря і зєдинені ради комунікації на Україні подали гетьманові записку, в якій поясняєть ся, що причиною конфлікту між співробітниками і радою міністрів є те, що до ради міністрів увійшли особби ворожі українській державности, що й являєть ся причиною шалючої в теперішню хвилю анархії, яка уже почала будо стигати. Співробітники державних інституцій довели до отвертото конфлікту, розуміючи, що поступити так приказує їм громадянський і національний обовязок. Представивши в записці факт усунєня з міністерства людей, які стояли близько народу і для яких ідея української державности так само дорога як і для гетьмана, і заміни їх людьми не відповідальними у нічї перед Україною і не зв'язаними з нею, тому й небезпечними і шкідливими. — записка звертає увагу голови української держави на се, що в інтересах укріпленя української державности, введєня дійсно демократичного правління в центрі і довкруги нього, забезпечєня прав державної української мови і установленя відповідних умов праці співробітників України, необхідно: 1) правительству вести тверду національну і демократичну політику, 2) назначити на відповідальні становища свідомих громадян України, 3) повернути до урядів всіх безосновно, проти закона, відправлєних Українців співробітників міністерств, особливож співробітників міністерства земельних справ, 4) забезпечити правною винагородою співробітників відправ-

